

Grażyna Bogdanowicz

Bożonarodzeniowe inspiracje

Boże Narodzenie to wyjątkowy czas, wyczekiwany przez uczniów i nauczycieli. W tygodniach poprzedzających święta na zajęciach szkolnych pojawia się tematyka bożonarodzeniowa. Dotyczy to zwłaszcza lekcji języków obcych. Najczęstszym elementem jest śpiewanie kolęd. W tym artykule proponuję Państwu temat związany z tradycją bożonarodzeniową we Francji, a mianowicie z budową *szopek / les crèches*, a właściwie całych miasteczek zaludnionych *figurkami / les santons* reprezentującymi różnorodne profesje mieszkańców. Tematykę szopki mogą z powodzeniem realizować również nauczyciele innych języków obcych.

Źródło zdjęcia: <https://www.flickr.com/search/?text=santons>

Trochę historii

Według tradycji, pierwszą szopkę zbudował w 1223 roku św. Franciszek z Asyżu. Do tego czasu żywi aktorzy odgrywali scenki z życia Jezusa. Legenda mówi, że pierwsze figurki Święty wymodelował z mąki, soli i wody, tworząc postaci Jezusa, Maryi, Józefa, wołu, osła oraz Trzech Króli. Wykorzystał też do inscenizacji żywe zwierzęta. Stopniowo żywi aktorzy byli zastępowani przez figurki robione z kartonu, drewna, wosku, ciasta. Szopki znane w dzisiejszej postaci pojawiły się w kościołach dopiero w XVI wieku. Dużą zasługę mają w rozwoju tradycji mieszkańcy Prowansji i Rewolucja Francuska. W 1793 roku nowe władze Francji, zwalczające kler i wiarę w narodzie, zarządziły zamknięcie kościołów oraz zakazały odprawiania Pasterki, więc lud spragniony świąt budował szopki w domach. W 1798 roku Louis Langel, mieszkaniec Marsylii, przy okazji wizyty w Aubagne zauważył, że tamtejsza glina, która przyczepiła mu się do butów, jest bardzo plastyczna. Postanowił ją wykorzystać do budowy szopki, którą zamierzał sprzedać. Tak narodził się zawód wytwórców figurynek „santon” — petit saint (*mały święty*). Od 1800 roku szopki wróciły do francuskich kościołów, lecz zwyczaj budowania ich w domu pozostał. W 1820 roku odbył się pierwszy targ figurek.

Pomysły na realizację lekcji

Bogactwem lekcji jest słownictwo związane ze świętami i tradycją budowania szopek. *Zaproszeni do stajenki / Les invités à la Nativité* może być dobrym tematem lekcji. Faza realizacji może przebiegać w kilku wariantach, w zależności od stopnia zaawansowania uczniów. Nauczyciel dokonuje wyboru grup społecznych, jeśli szopka jest nimi bogata, np. *la ferme / les travaux des champs...*

Wariant 1.: praca z fotografią szopki prowansalskiej (co to jest; gdzie można oglądać tego typu inscenizacje; kto jest głównym bohaterem tej inscenizacji; kto przybył do szopki i dlaczego itp.).

Wariant 2.: nauczyciel przygotowuje tekst na temat historii *santons de Provence*, dzieli go na kilka części i numeruje. Następnie dzieli klasę na grupy, które tłumaczą tekst, po czym prezentują polskie tłumaczenie.

Wariant 3.: miejsca i grupy społeczne widoczne na zdjęciu możemy podzielić według zawodów, sposobu spędzania wolnego czasu itd. Sprawdzi się w tym miejscu podział na grupy. Każda z grup ma za zadanie nazwać przedstawiciela zawodu oraz produkty, które wytwarza. Lider grupy prezentuje wykonane zadanie, wskazując daną figurkę na zdjęciu.

Źródło zdjęć: <https://www.flickr.com/explore>

Innym sposobem realizacji zadania wariantu 3. jest losowe przydzielenie przygotowania informacji na temat figurki / *santon*: nauczyciel przygotowuje paski z nazwą zawodu, uczeń wyciąga losowo pasek i przygotowuje informacje o postaci.

Nauczyciel w trakcie prezentacji czuwa nad prawidłowością wypowiedzi, a zwłaszcza nad odmianą czasowników nowych dla uczniów.

Na zakończenie tej fazy lekcji uczniowie udzielają odpowiedzi na pytanie dlaczego według nich mieszkańcy przybyli do szopki (*pour: voir / saluer / adorer / s'incliner / demander la benediction / remercier*).

Na zakończenie lekcji można wspólnie zaśpiewać kolędę, np. *Il est né le divin enfant* lub *Jesus est né en Provence*.

Netografia:

Informacje na temat Santons de Provence nauczyciel może znaleźć na następujących stronach internetowych:

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Santon_de_Provence
2. <https://www.santons-flore.com/18-les-metiers-santons-de-provence>
3. <https://www.maregionsud.fr/actualites/detail/les-secrets-reveles-sur-lorigine-des-santons>
4. <https://desroulettessouslespieds.fr/santons-provence-art-et-tradition-creche-provencale/>
5. <https://www.flickr.com/explore> (darmowe zdjęcia)

Wszystkie materiały dostępne w Internecie dnia 7 listopada 2023 r.